

Mieczysław Gogacz

Laudacja osiągnięć naukowych i dydaktycznych ks. prof. dr hab. Feliksa Wojciecha Bednarskiego OP

Studia Philosophiae Christianae 31/1, 223-226

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIA

NADANIE DOKTORATU HONORIS CAUSA O. PROF. FELIKSOWI W. BEDNARSKIEMU

W dniu 16 czerwca 1994 roku na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej ATK tytuł doktora honoris causa uzyskał ojciec Profesor dr hab. Feliks Wojciech Bednarski OP, emerytowany profesor zwyczajny papieskiego Uniwersytetu Św. Tomasza w Rzymie, dawniej docent Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, autor prac z zakresu etyki i pedagogiki budowanej na antropologii filozoficznej św. Tomasza i propozycjach Soboru Watykańskiego II oraz tłumacz wielu kwestii Sumy Teologii św. Tomasza, uczony i wychowawca, zasłużony nauczyciel Polaków.

Poniżej zamieszczamy laudację promocyjną i wykład Doktora honoris causa.

MIECZYŚLAW GOGACZ

LAUDACJA OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH I DYDAKTYCZNYCH KS. PROF. DR HAB. FELIKSA WOJCIECHA BEDNARSKIEGO OP

1. UZASADNIENIE PROMOCJI

Wydział Filozofii Chrześcijańskiej i Senat Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie realizując podjęte uchwały o nadaniu stopnia doktora honoris causa ks. prof. dr hab. Feliksowi Wojciechowi Bednarskiemu, z zakonu ojców dominikanów, wyrażają dziś uroczyste akceptację jego osiągnięć naukowych w zakresie filozofii i jej upowszechniania. Są to osiągnięcia w dziedzinie etyki, pedagogiki i przekładu na język polski tekstów św. Tomasza z Akwinu oraz w dziedzinie nauczania myśli św. Tomasza najpierw na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, z kolei po roku 1957 w Rzymie na Papieskim Uniwersytecie św. Tomasza, nazywanym Angelicum, i ponadto w środowiskach harcerstwa polskiego poza granicami Polski. Tę działalność naukową i dydaktyczną dokumentują liczne i cenne publikacje, które stanowią podstawę tej laudacji i podstawę określenia wkładu promowanego dziś doktora honoris causa w kulturę polską w Kraju i za granicą, a swymi konsekwencjami wkładu także w kulturę światową. Należy dodać, że ks. profesor Feliks Bednarski brał udział w pracach Soboru Watykańskiego II jako rzeczoznawca Komisji do Spraw Wychowania Chrześcijańskiego i był współodpowiedzialny za ostateczną redakcję dwóch dokumentów soborowych, a mianowicie *Gravissimum educationis* czyli *O wychowaniu chrześcijańskim* oraz *Optatam totius* czyli *O wychowaniu w seminariach duchownych*.

Uwyrażniana w tej laudacji działalność naukowa i dydaktyczna Ojca Profesora budzi poza oficjalnym uznaniem także radość i wdzięczność jego przyjaciół oraz

bezpośrednich uczniów, a w społeczności akademickiej naszej Uczelni poczucie oddania sprawiedliwości poważnym wynikom pracy, zasługom w dziedzinie kultury i w kształtowaniu osobowości wielu Polaków. Jest to zarazem hold, oddany profesorowi, który służył studentom i czytelnikom swą wnikliwością filozofii, myślą św. Tomasza i wspaniałości katolicyzmu.

2. KILKA DANYCH BIOGRAGICZNYCH

Ks. profesor Feliks Bednarski urodził się 29 października 1911 w Przedzrymichach Małych koło Żółkwi. Pięć klas gimnazjalnych ukończył w Żółkwi, a trzy następne w Krakowie. W roku 1931 uzyskał maturę w Gimnazjum Państwowym im. H. Sienkiewicza w Krakowie i zaraz po maturze, w październiku, wstąpił do zakonu dominikanów. Studia filozoficzne i teologiczne ukończył w Instytucie Filozoficzno-Teologicznym dominikanów we Lwowie. We Lwowie też na Uniwersytecie Jana Kazimierza uzyskał w roku 1937 dyplom magistra teologii. W tym samym roku został skierowany na studia uzupełniające do Rzymu i tam w roku 1938 zdobył dyplom licencjata, a z kolei lektora teologii. W roku 1939 uzyskał w Rzymie stopień doktora, nostryfikowany dopiero w roku 1951 na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

W lipcu 1939 ks. profesor Feliks Bednarski wrócił do Polski. Pierwsze dwa lata wojny spędził we Lwowie, a następnie w Żółkwi. Uczył tu na tajnych kompletach w klasach gimnazjalnych i licealnych propedeutyki filozofii, historii, łaciny i religii. W roku 1943 został powołany na wykładowcę teologii moralnej, etyki, pedagogiki i psychologii w Instytucie Filozoficzno-Teologicznym dominikanów w Krakowie. Uczył też od roku 1945 propedeutyki filozofii w II Państwowym Liceum św. Jacka w Krakowie. W roku 1948 wraz z trzecim i czwartym rokiem studentów Instytutu dominikańskiego w Krakowie przenosi się do Warszawy i wykłada teologię moralną. W roku 1949 podejmuje na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL wykłady z etyki społecznej, a od roku 1950 z filozofii moralnej już na stanowisku adiunkta. Dojeżdża też z wykładami do Jarosławia, a w Seminarium Duchownym w Lublinie wykłada historię filozofii.

W roku 1951 podjął starania o przeprowadzenie habilitacji na Uniwersytecie Warszawskim, z kolei na Uniwersytecie Jagiellońskim. Z powodu zmiany przepisów, a głównie wyłączenia w roku 1954 Wydziału Teologicznego z UW i UJ składa wnioszek o przeprowadzenie habilitacji na Wydziale Teologicznym KUL. W roku 1955 uzyskuje habilitację. W roku 1956 zostaje mianowany przez Władze KUL zastępcą profesora. W roku 1957 Centralna Komisja Kwalifikacyjna zatwierdza habilitację i przyznaje tytuł naukowy docenta. Wkrótce zostaje powołany na profesora w Angelicum i przenosi się do Rzymu.

Publikuje na KUL w roku 1956 książkę pt. *Przedmiot etyki w świetle zasad św. Tomasza z Akwinu*. Od roku 1958 publikuje już swoje prace w języku polskim i włoskim oraz przekłady *Sumy teologicznej* św. Tomasza w Rzymie i Londynie. Jeszcze też do roku 1959 ogłasza swoje artykuły w czasopismach naukowych KUL.

3. OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE ETYKI

W swoich zyciorysach, składanych na KUL, ks. profesor Feliks Bednarski podaje, że od roku 1949 zajmował się głównie filozofią moralną i historią filozofii. Stwierdza, zgodnie z tendencjami naukowymi w filozofii jego czasów, że logika matematyczna jest konieczna do zbudowania systemu etyki na ściśle naukowych podstawach. Uważa też, że naukowy charakter etyki wychowawczej zależy od jej aksjomatyzacji. Swym przekonaniem i przemyśleniom daje wyraz w rozprawie habilitacyjnej pt. *Metoda etyki wychowawczej w świetle epistemologicznych zasad św. Tomasza z Akwinu*. Rozprawę pozytywnie ocenił ks. prof. Władysław Wicher, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Ks. profesor Feliks Bednarski z dużą mocą przekazywał studentom i czytelnikom

swoje zainteresowanie aksjomatyzacją etyki, badaniem historii moralności, socjologii zjawisk moralnych, ich psychologii i biologii.

Wśród prac ks. profesora Feliksa Bednarskiego z zakresu etyki należy wymienić poza rozprawą habilitacyjną, która ukazała się drukiem na KUL w roku 1956 pt. *Przedmiot etyki w świetle zasad św. Tomasza z Akwinu*, także książkę pt. *Miłość narzeczeńska i małżeńska w świetle filozofii św. Tomasza z Akwinu* wydaną w Londynie, kolejną książkę wydaną w Rzymie w roku 1962 pt. *Egzystencjalny charakter zasad etycznych*, ponadto książkę w języku włoskim z roku 1969 wydaną w Rzymie pt. *Le deduzioni delle norme morali generali della legge naturale* oraz artykuł ogłoszony w „Rocznikach Filozoficznych” w roku 1957 pt. *O empiryczne podstawy etyki normatywnej*.

Publikacje ks. profesora Feliksa Bednarskiego z zakresu etyki ożywiały w Polsce tamtych lat refleksję naukową i dyskusję wśród studentów i profesorów. Reagował na te publikacje także ks. doc. Karol Wojtyła, następca ojca profesora Feliksa Bednarskiego na Katedrze Etyki na KUL. Niepokoił się zbytnią aksjomatyzacją etyki św. Tomasza i proponował zakorzenianie jej w metafizyce św. Tomasza. Pozytywnie natomiast oceniał próby nawiązywania kontaktu ze współczesnymi naukami o moralności.

Zauważmy tylko, że dziś w tomizmie szuka się ugruntowania etyki w metafizyce człowieka i że usamodzielniają się oraz umacniają inne nauki o moralności, które przyjmują nazwę etyki.

Szerzej piszę o publikacjach ks. profesora Feliksa Bednarskiego z zakresu etyki, gdyż z powodów, którym nauka nie powinna podlegać, nie były w Polsce dość znane jego książki, wydawane w Rzymie i Londynie. Ich izolacja osłabiała kulturę polską.

Próby sformalizowania etyki, ożywianie na ten temat dyskusji i polemiki, wyakcentowanie problemu przedmiotu etyki, norm moralnych i ich egzystencjalnych, a zarazem empirycznych podstaw, roli miłości w narzeczeństwie i małżeństwie, to osiągnięcia w dziedzinie etyki i powodowanie, że etyka, także zresztą przez działalność ks. doc. Karola Wojtyły, stawała się ważnym elementem kultury intelektualnej w Polsce.

4. OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE PEDAGOGIKI

Wśród prac pedagogicznych zwraca uwagę książka pt. *Sport i wychowanie fizyczne w świetle etyki św. Tomasza z Akwinu*. Książka wyszła po polsku w Londynie w roku 1962 oraz po włosku w Rzymie w roku 1972 pt. *Cultura ed educazione fisica della luce del pensiero di S. Tommaso d'Aquino*. Podobnie ważną książkę stanowi *L'educazione dei Giovani alla luce del Concilio Vaticano II*, opublikowaną w Rzymie w roku 1972. Należy ponadto wymienić artykuł, ogłoszony w „Zeszytach Naukowych KUL” w roku 1958, pt. *Uwagi św. Tomasza o młodzieży i jej wychowaniu*. Z kolei ukazała się w Rzymie w roku 1976 książka pt. *Wychowanie młodzieży dorastającej*. Przedmowę do tej książki napisał ks. kard. Karol Wojtyła. Ponadto w Londynie w roku 1982 wyszła książka pt. *Zagadnienia pedagogiczne*. Przedmowę do tej książki napisał ks. kard. Władysław Rubin. Ojciec profesor Feliks Bednarski pisał też o wychowaniu harcerskim i religijnym.

Opinia ks. kard. Karola Wojtyły, wyrażona we wstępie do książki o wychowaniu młodzieży dorastającej, jest oceną właściwie całej działalności pedagogicznej ojca profesora Feliksa Bednarskiego: jego teorii pedagogicznych i działalności wychowawczej. Ta opinia niech wyrazi stanowisko, uwyrażniane w tej laudacji.

Według ks. kard. Karola Wojtyły, ojciec profesor Feliks Bednarski „łączy w tym dziele gruntowne wykształcenie tomistyczne z osobistym doświadczeniem w dziedzinie, o której pisze. Wychowanie dorastającej młodzieży było jego umiłowaną sprawą... Bo też trudno znaleźć dziedzinę, w której bardziej można przysłużyć się dobrem człowieka. Okres, w którym młody człowiek... kształtuje swą osobowość, posiada niezastąpione znaczenie dla całej jego przyszłości. Od wartości każdego zaś człowieka,

od jego charakteru, postawy i umiejętności zależy dobro wspólne w wielorakim zakresie: dobro rodziny, narodu i Kościoła, dobro środowiska, zawodu i państwa”. Dodajmy, że książka pt. *Wychowanie młodzieży dorastającej* to obszerny, prawie 300-stronicowy podręcznik pedagogiki, oparty na antropologii i etyce tomistycznych oraz na nauczaniu Soboru Watykańskiego II. W odniesieniu natomiast do książki pt. *Wychowanie harcerskie* zauważmy, że korzystając z cytowanych badań psychologicznych i socjologicznych, a także w dziedzinie antropologii filozoficznej, Autor książki nadaje pedagogice katolickiej głęboki wymiar humanistyczny i przewycięza kantowski schemat wychowawczy, utożsamiający wychowanie ze stosowaniem sankcji prawnych w wersji nagrody i kary. Proponuje jako skuteczniejsze rozwijanie życia religijnego, zarazem patriotyzmu i odnoszenia się z szacunkiem i miłością do osób: do Boga i do ludzi.

Proponowanie przez ks. profesora Feliksa Bednarskiego spójnej pedagogiki władz duszy i ciała człowieka, formułowanie propozycji pedagogicznej z myśli filozoficznej św. Tomasza i z myśli Soboru Watykańskiego II, scalenie przymysłów tomistycznych z doświadczeniem pedagogicznym, nabytym w kontakcie ze środowiskami studenckimi i harcerskimi, to osiągnięcia w dziedzinie pedagogiki i jakby wciąż aktualny program kształcenia i wychowywania Polaków.

5. UWAGI O DZIAŁALNOŚCI PRZEKŁADOWEJ

Londyński przekład *Sumy teologicznej* św. Tomasza został wydany w 34 tomach. 8 tomów tego wydania, zawierających łącznie 184 kwestie *Sumy*, stanowią tłumaczenia ks. profesora Feliksa Bednarskiego. Ojciec Profesor opatrzył je komentarzami ujawniając w nich szeroką znajomość zagadnień i ich dziejów, swa ogromną wiedzę w zakresie historii filozofii. Ujawnił zarazem imponującą kulturę filozoficzną.

Wniesienie w kulturę polską przekładu ważnych tekstów filozoficznych i teologicznych, proponowanie przemyślanych tłumaczeń, uwyrażnianie w nich skomplikowanych problemów, to osiągnięcia w dziedzinie translacji, a zarazem wprowadzanie w myślenie czytelników wielkich ujęć, które zawsze skłaniają do poważnego życia i do duchowej wielkości.

6. ZESTAWIENIE UZASADNIENI PROMOCJI

Kultura filozoficzna doktora honoris causa, jego znaczące publikacje i przekłady, kształtowanie pedagogiki opartej na antropologii filozoficznej św. Tomasza i propozycjach Soboru Watykańskiego II, ożywienie badań nad etyką przez propozycję jej sformalizowania, działalność wychoawcza w środowiskach studenckich i harcerskich, osiągnięcia więc naukowe i upowszechnianie tomizmu, nazwane tu osiągnięciem dydaktycznym, to wystarczające racje tej laudacji i przyznania doktoratu honoris causa, którym Wydział Filozofii Chrześcijańskiej i Senat Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie uroczystie wyrażają ks. profesorowi Feliksowi Bednarskiemu szacunek i akceptację jego osiągnięć naukowych i dydaktycznych. Są to osiągnięcia uczonego i wychowawcy, wciąż za mało znanego, teraz wyróżnionego doktoratem honoris causa, zasłużonego nauczyciela Polaków.

FELIKS WOJCIECH BEDNARSKI

PRZYDATNOŚĆ ETYKI ŚW. TOMASZA Z AKWINU W WYCHOWANIU MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH W NASZYCH CZASACH

Z całego serca dziękuję Akademii Teologii Katolickiej, a szczególnie J. Magn. Ks. Rektorowi, Dziekanowi Wydziału Filozoficznego i Promotorowi p. Prof. Mieczys-